

ჩერმენის სახელოსნო

ალანა თოხს ჩამოეყრდნო და ნათესებს გახედა. მზე გადაწვერილიყო და საცა ბინდი შემოვიდოდა სოფელში.

— რაღა დასატოვია ქა, — შეუტია საკუთარ თავს და თოხნა განაგრძო.

კვალი ბოლომდე გაიყვანა. კალოშებიდან მიწა გადმოიბერტყა, შესიებული თითებით გადაივარცხნა თმა და ჭიშკრისკენ აჩქარებული ნაბიჯით წავიდა.

საქონელი ჯერ არ ჩანდა. ამ ბოლო დროს რომ დასჩემდა ვანათს, ისეთი დუმილი იწვა. აშინებდა ეს პირდაფჩენილი, უადამიანობისგან დახრული კბილივით გამოღრღნილი სახლები.

სანამ საქონელი დააბინავა, ქათმები საბუდარში შერეკა, თბილ-თბილი კვერცხი კაბის კალთით შემოიტანა და ქურაც ჩართო კერძის შესათბობად, დაუღამდა. ტელეფონი აიღო, საათისთვის რომ დაეხედა, და მაშინლა შეამჩნია შეტყობინება: „დავალიანების გამო ელექტროენერგიის მიწოდება შეგიწყდებათ...“

გადასახადი ძალიან ბევრი ეჩვენა. გასულ თვესაც თითქმის ორჯერ მეტი გადაიხადა. მთელი თვე უფრთხილდებოდა დენს.

საფულე რამდენჯერმე ამოჩხრიკა, ჩაის სერვისსა და მაგიდის გადასაფარებლის ქვეშაც ეძება ფული. ერთი ხანობა მეუღლის ქურთუკისკენაც გაეცქა თვალი, ვერ გახედა. თვრამეტი წელი გასულიყო და ისევ ხელუხლებლად ეკიდა ქურთუკი საკიდზე, სათვალე თაროზე იდო, ფეხსაცმელი — კართან.

შვილთან დარეკა. შორიდან უვლიდა სათქმელს. ბოლოს წასული ხმით უთხრა:

— ისევ ორმაგი მოვიდა დენი. ვერ იქნა და ვერ გავწვდი... ხვალ ჩამიჭრიან.

დამშვიდა, არ იდარდოო. მაინც დაეკითხა:

— რამე ხომ არ გრჩება ჩართული? ყველაფერი გამორთე და მრიცხველს დააკვირდი.

ალანამ ყველაფერი გამორთა, მრიცხველზე ციფრები მაინც იცვლებოდა.

— მაშინ ენერგომოხმარების მონიტორი გჭირდება.

— ეგ რაღა ჯანდაბაა?

აუხსნა, პატარა მოწყობილობაა, ელექტროფარში აყენებენ და სპეციალური სენსორებით სხვადასხვა ელექტრული წრედის მოხმარებას ცალ-ცალკე ზომავსო. გაჩვენებს, რომელი წრედი რამდენ ელექტროენერგიას მოიხმარს.

არ სჯეროდა ალანას ტექნოლოგიების, მაგრამ მთელი კვირა ჩაბნელებულ სახლში რომ გაატარა და მრიცხველი მაინც არ ჩერდებოდა, დანებდა.

რამდენიმე დღის შემდეგ ავტობუსის მძღოლმა ამანათი გადასცა — პატარა შავი მოწყობილობა, რამდენიმე უცნაური სენსორი და იმდენად გრძელი ინსტრუქცია, რომ ქალმა ვერაფერი გაიგო და ელექტროკომპანიაში დარეკა.

ქალაქიდან ორი ახალგაზრდა ჩამოვიდა. შუადღემდე უტრიალეს ელექტროფარს. ცალკეულ ხაზებზე სენსორები დაამაგრეს, თითოეული წრედი შეამოწმეს და ტელეფონშიც ჩაუწერეს აპლიკაცია.

— ეს სამზარეულოა, ეს ოთახები, ეს ეზო, ეს სადგომი, ეს მარანი... — თითოთ აჩვენებდა და თან უხსნიდა: მოწყობილობა დენს თვითონ ვერ დაგიზოგავს. ჯერ უნდა ნახო, სად და როდის იხარჯება ენერგია, მერე მიხვდები, რის შეცვლას აქვს აზრი. ძველი ტექნიკა, დაზიანებული გაყვანილობა, ღამით ჩართული მოწყობილობა, ცუდად იზოლირებული ოთახი — ყველაფერმა შეიძლება ზედმეტი ხარჯი გამოიწვიოს.

სიახლეები ვანათში თითქმის აღარ ხდებოდა. გეგონებოდა, დრო გაჩერებულიყო. ყველა, ვინც უნდა დაბადებულიყო, დაბადებულიყო და მერე აქაურობას გასცლოდა. დავიწყებოდათ სოფელში ქორწილებიც და ბეობებიც. მეზობლებიც აღარ შემორჩენოდათ და მხოლოდ კანტიკუნტად დარჩენილი მოხუცების სიკვდილი თუ არღვევდა მდუმარებას. ახლა კი ალანას თავს რაღაც ისეთი ხდებოდა, რის შესახებაც აქამდე არაფერი სმენოდა. შუქები ჩააქრო და ტელეფონს ჩააჩერდა.

სამზარეულოს ხაზი უძრავად გაჩერებულიყო. ოთახებისაც. ეზოსიც. საქონლის სადგომისაც. მარანისაც. მხოლოდ ერთი მაჩვენებელი არ ჩერდებოდა — ჩერმენის სახელოსნო. რიცხვები ნელა, მაგრამ გამუდმებით იცვლებოდა.

ალანას სხეულში ჯერ გაკვირვება შევიდა, მერე — შიში. იმ სახელოსნოში ატარებდა ჩერმენი თითქმის მთელ დღეს. წასვლის წინაც იქ იყო — ალანა მას შემდეგ სახელოსნოს აღარ გაჰყარებია.

— რაღაც შეცდომაა... მონიტორინგი და ჯანდაბა ამათ! — ჩაილაპარაკა.

ექვი მაინც არ ასვენებდა. ვერაფერს დაუდო გული. ბოლოს ისე წავიდა ჩერმენის სახელოსნოსკენ, გეგონებოდა საკუთარ თავს დაუძვრა ხელიდანო.

ქანგმოდებული სახელური აკანკალებული ხელით ჩამოსწია. კარი გაუძალიანდა. მეორედ მოსინჯა. ჭრილით გაიღო. სიბნელე მოებლანდა თვალებში. ნელ-ნელა მიაჩვია მზერა და სახელოსნოს სიღრმეში რაღაც დალანდა.

ალანამ შეჰკივლა და ის იყო უკან უნდა გაქცეულიყო, რომ სიბნელიდან მოჩვენება ქართულად გამოეხმაურა:

— რა გაყვირებს?!

ალანა ადგილს მიეყინა, ცუდი სიზმარი თუ იყო და ვერ იღვიძებდა. მოჩვენება კი ძაძვით შემოსილიყო, ისეთი გამხდარი იყო, ლანდი გასდიოდა, თეთრი თმა და ყვითელი სახის კანი ჰქონდა, მხრებში საგრძნობლად მოხრილიყო.

ალანამ წინ წადგა ნაბიჯი და კარგად დააკვირდა დაუპატიჟებელ სტუმარს. თვალები ლურჯი ჰქონდა, ზღვასავით ლურჯი და თითქოს ეს თვალები ეცნობოდა.

— რომელი ხარ?! — იკითხა და საკუთარი ხმა ეუცნაურა.

— თამარი ვარ, მირუანთი.

ყველა განცდა ერთად მოვიდა, ყველა ტკივილი, ყველა შიში, ყველა რისხვა.

— შენ აქ რა გინდა?!

— სადაც უნდა ვყოფილიყავი იქ არ დამაყენეთ და ...

— ახლავე დავრეკავ, ახლავე დაგაყენებ თავზე, დამაცადე...

— მიდი, დარეკე! დაუმახე! მეტი რა შეგიძლიათ?!

ალანას ძალა გამოეღია. უღონობა იგრძნო და რომ არ წაქცეულიყო, დაზგას ჩამოეყრდნო. საჩარხ დაზგაზე ქმრის ხელთათმანები ისევ ისე ეწყო, იქვე მისი სამუშაო ხალათი, მისი ჩაის ჭიქა... არაადამიანური ხმით აყვირდა:

— როგორ გაბედე, აქ მოსვლა როგორ გაბედე? მკვლელეზო, კიდეც ვისი სისხლი გწყურიათ? თქვენ გამო...

— ჩვენ გამო?! აქ, ჩემს მიწაზე, საქათმე გაქვს გაკეთებული, საჭმელს ჩემი სახლიდან გამოზიდულ ქვაბებში ხარშავ, ღობეც ხომ აგისხნია, არ გყოფნის ეტყობა, ვერ ეტევი კარგად ჩემს მიწაზე, გაფართოება და გაფუფუნება გინდა... მარტო ჩემი როგორ იკმარე, აგერ ერეკლეს ეზოც გაგეხსნა, გიორგის სახლიც ცალიერი არაა? როგორ ვბედავ? შენ როგორ ბედავ და რას კადრულობ საერთოდ!

— ქალი არ ვიყო, შენი თავი თუ არ დავაჭერინო! — ესლა თქვა ალანამ და სახელოსნოდან ისე გავიდა, კარი აღარ მიუხურავს. ჭიშკარი გაიარა, უბანს გასცდა და საგუშაგოსკენ დაიძრა. არ ფიქრობდა, მხოლოდ წინ მიიწევდა, მიდიოდა დაბარებული ნაბიჯით და თვალის გაწვდენაზე რომ გამოჩნდა საგუშაგო, მაშინლა შედგა.

უკან მობრუნდა, ახლა ისეთივე თავდაჯერებული აღარ ჩანდა, სახლისკენაც აღარ მიუწევდა გული. სასაფლაოსკენ გადაუხვია. ღონემიხდილი დაბრუნდა. იწვა მთელი ღამე თვალღია და ტკივილს ებრძოდა. თეთრად დაათენდა თამარსაც.

მეორე დღეს ალანა ისევ წამოადგა თამარს თავზე.

— როგორ შემოხვედი?

— ჩემს სახლს კარი აღარ შეარჩინეთ და ფანჯარა, სკამი რა არის, ერთი ფეხმოტეხილი სკამიც აღარ დამხვდა. ე ღობეა და მოგიღვლევიან და გადმოვძვერი ფანჯრიდან...

— აქ კი არა... ისე როგორ შემოხვედი.

— იჰ... — ხელი ჩაიქნია, — როგორღაც შემოვიპარე.

— რო დაენახეთ?!

— რაღა ჭირს მამჭამდნენ მეტსა? რაღას მიზამდნენ... — ახლა თამარმა დაიწყო ტირილი. ალანა ცდილობდა ცრემლი არ გადმოვარდნოდა, მაგრამ ვერაფერს გახდა.

— კიბო მაქვს! — თქვა ცოტა ხნის შემდეგ თამარმა.

— რას ამბობ? — შეიცხადა ალანამ და უცებ იგრძნო, სულ ერთი წამით მათ შორის მდგარი თვრამეტი წელი სადღაც გაქრა.

— ნეტა არ იქნება, დავისვენო ეგებ! — ცოტა ხნის შემდეგ დაუმატა, — იქ ვერ მოვკვდებოდი... ჩემი შვილი აქაა... მოუკვდა დედა... იმასთან უნდა დავიმარხო...

ალანამ იგრძნო სული ეხუთებოდა და სახელოსნო დატოვა. მესამე დღეს ისევ დაბრუნდა:

— უნდა წახვიდე!

— სად წავიდე?

— მე რა ვიცი.

თამარი ქალს მიუახლოვდა, თავისი მარილებისგან დაკრუნჩხული თითები მკერდზე მიადო და ჰკითხა:

— ჩემი დავითი რომ მიწას მივაბარე, ჩემ გვერდით იდექი და ჩემთან ერთად დასტიროდი, გახსოვს?

ალანამ თვალი აარიდა.

— შენ ხელში გაიზარდა, რომ მოგიყვანეს, იმ წელს შევიდა სკოლაში. მერე შენიც რომ სასკოლე გახდა, დავითი უკვე დიდი ბიჭი იყო და იმას ატანდი ხოლმე სკოლაში, აღარ გახსოვს?

— ერთხელ დიდი თოვლი რომ მოვიდა, ციგით წაიყვანა, — ღიმილი მოადგა ალანას და მერე თითქოს საკუთარ თავს ვერ აპატიო ეს სისუსტე, ნაბიჯი უკან გადადგა.

— ეგ ადრე იყო! — თქვა კუმტად.

— ადრე... ადრე ბევრი რამე იყო...

ალანას უცებ ის ძველი, კარგი დრო მოენატრა, სადამოობით საქმეს რომ მორჩებოდნენ ვაშლის ძირში უყვარდათ ხოლმე დასხდომა. თავიანთ ხელსაქმეს გაიყოლებდნენ, თან საქმობდნენ, თან — საუბრობდნენ.

— შენ რა გგონია, მარტო შენ დაკარგე? — ჰკითხა უცებ, — გგონია, სახლი შენ დაკარგე მარტო? აბა ჩემს სახლს გახედე. ამოღამებულია, რა შავ ქვად ვიხლი, სად წავიღო ეს სახლი? აქაურობა ჩვენც დაკარგეთ! გამოდი, გამოდი და გახედე, ბავშვის ხმას წამლად ვერსად გაიგობენ, ან ვის უნდა აქ ცხოვრება, ვიღას უნდა...

თამარმა ზურგი აქცია, ისევ თავისი ბნელი კუთხისკენ წავიდა, ბიტონზე გაშლილ ძველმანებს გვერდი აუარა და ჩანთაში ქექვას მოჰყვა. მერე ისე ჰკითხა, უკან არ მობრუნებულა:

— როგორ მიპოვე?

— დენის გადასახადი ორმაგი მომდიოდა.

— ჰო, ეს გასავერანებელი პლიტა... ხან იყო და ჩაისთვინ ვიცხელებდი წყალს, ხან იყო და ღამე... ამ დალოცვილმა მთებმა ცივი ნიავი იცის, თან ეს სიბერე... — ხელი ჩაიქნია, — სულ გაყინული მაქვს ძვლები.

— ეს ნათურებიც ძველია, იმდენ დენს წვავს... — სიტყვა გააწყვეტინა ალანამ, — ლედ-ნათურები უნდა დავაყენოთ. ზარინას ექნება...

— ზარინა ისევ ამუშავებს მაღაზიას?

— რძალი ეხმარება. მოტყდა თვითონ, მაგისი ბიჭიც ხომ...

— ჰო, გავიგე...

ალანა ფანჯარასთან მივიდა. ჩარჩოსა და კედელს შორის ისეთი ღრიჭო დარჩენილიყო, გარედან შემოსული ჰაერი ხელისგულზეც იგრძნობოდა.

— ამას შეხედე. შენ ამ პლიტით ოთახს კი არა, ეზოს ათბობ.

ჩერმენს შეიძლება ფანჯრის ღრიჭოების დასაღუჭი საიზოლაციო ლენტი ჰქონდესო. ძეგნა დაიწყო. მალე ძველ რულონს მიაგნო, ხელსაწყოებიც მოაგროვა. ლენტი ფანჯრის ჩარჩოს ღრიჭოებზე მიაკრა, თამარმა ხელი მიაშველა, მერე მოულოდნელად ჰკითხა:

— ისევ ისეთი გემრიელი ჭახრაკინები გამოგდის?

— ჰა?! — ხომ არ მომესმაო იფიქრა ალანამ, თამარს აღარაფერი უპასუხია, უსიტყვოდ დაასრულეს საქმე.

დილით ალანამ საქონელი გარეკა, ქათმებს ხორბალი მიუყარა, ხიდან ჩამოცვენილი ქლიავი საარყისთვის შეაგროვა... და ჭარხლის ფოთლები დაკრიფა.